

brötning».
väl endast
mma, hur
r — ej åt

unna upp-
estämman-
t, som går
lser, samt
a ej vänta
resse, utan
ttas för ut-
tisk rikt-
t en splitt-
a och den
n så tidigt,
tt tid göra

a ett enda
medlidande
dsamma —
årt det är.
ilaget först
tändigheter
våri gossen
veter (lyten
veckla eller
fostran un-
nde veklign-
sse icke vit-
det, måste
innan man
g för med-
lidandes
sinnesorgan
Saknar han
ikt lidande,
ing led, haft
orde att han

ssigt

skilliga vid
märkningar
in allmänt
t speciella,
studiet, an-
tt man vill
tsamhet ni-
ör vara ut-
a barn böra
ålder vara
i måste önl-
ler skola ut
ätt sina an-
e i praktisk
utveckling
möjligt, då
i lärjungens
runna korri-
overken, och
toppen, och
jungeantalet,
ångsexamen,
lervisningen,
Likväl är
en undervis-
veckla goda
i man afbry-

ver, i hvilken
sätta in en
och kroppsliga
kt bör finnas
konomiska be-
ögre undervis-
xempel på fel,
aktorer begåtts
nses t. ex. nor-
xamen har en
många extra-
lön ha vi nu,
skulle det åtgå

12 år att få dem placerade; men nu tillkommo dessutom i medeltal 40 nya per år. Det råder öfverproduktion inom alla lärda yrkeskretsar. Naturligtvis bör dock en brinnande lust för studier och öfverlägsen begåfning härvid tagas mycket i betraktande. Men ge våra läroverk, hvad en lärjunge, som skall ägna sig åt det praktiska lifvet, behöfver? Nej.

Det förefinnes för den skull ett brinnande kraf på ett läroverk, som kan tillfredsställa behofvet af en speciellt praktisk utbildning och sålunda befördra de praktiska intressena.

Ända till år 1849 hade vi i Sverige apologist-skolor med rent praktiskt undervisningsyfte; dessa hade vid århundradets början brutits ut ur skolan. De voro talrikt besökta men hade för få klasser och kunde ej tillfredsställa de pretentioner, som ställdes på dem. I stället för att låta dessa undervisningsanstalter utbilda sig efter sin egendomliga art, drog man in dem och förvandlade dem till realskolor. Reallinjen kom äfven att peka upp till en högre examen, och därmed var dess betydelse för den praktiska bildningen slut. En del lärjungar kan ej så att säga skrivas upp till toppen utan måste i stället skrivas ut. Detta är i allmänhet ej den bästa delen, och därför är det naturligt, att institutioner såsom järnvägsstyrelse, landtmäteristyrelse o. s. v. ej äro benägna att taga emot de »utskrivade» i sin tjänst. De ha uppställt studentexamen som kompetensvillkor, ej därför att sådana *kunskaper* krävas, utan emedan de äro bättre betjänta med de ynglingar, som gått igenom skolan.

Såsom exempel på realskolans *raison d'être* gaf tal. en skildring af Gäfve enskilda realskolas utveckling. Den grundades för vid pass 100 år sedan genom enskild donation. Den sammanslogs längre fram med apologist-skolan samt indelades slutligen i en lägre och en högre afdelning, hvilken senare skulle förbereda till studentexamen. Därmed förföll skolan och var ur lifvet på 50 talet. För några år sedan återvann den emellertid allmänhetens sympatier och gjorde till sin uteslutande uppgift att leverera dugliga aspiranter till praktiska yrken och befattningar.

Äfven latinlinjen har, fortsatte tal, blifvit hämmad i sin sunda utveckling genom sammankopplingen med reallinjen. Den arbetar ej så bra, som om den fått ordna sig efter sina egendomliga behof.

Ett grundfel i det hittillsvarande sättet att arbeta på skolfrågans lösning är, att man tagit för sig för mycket. Det är den lilla reformen, som är nödvändigast, nämligen upprättandet af ett praktiskt läroverk. Tal. förmodade, att man utan hänsyn till skiljaktiga åsikter kunde enas om ett dylikt försöksläroverk; det vore alltid nyttigt att se det arbeta, antingen man vill göra det till bottenskola eller till en fullständigt fristående undervisningsanstalt.

Tal. ansåg, att om ett pedagogiskt experiment här skulle göras, måste det hållas rent från alla andra element. För att påvisa detta anfördes argumenteringen i ett statsrådsbetänkande af 1890, som uttalade sig gentemot ett år 1887 föreslaget hopkopplande af våra nuvarande läroverk och den projekterade praktiska anstalten. Om den praktiska skolan inriktades bredvid den nuvarande, skulle följden blifva en gemensam undervisningsmetod; dock hade det praktiska läroverket behöf af en i mångt och mycket skiljaktigt undervisning. Ett annat argument var, att den praktiska linjen skulle utsättas för förakt från de andra linjerna, ett förakt, som skulle verka i hög grad deprimerande. Statsrådsbetänkandet anförde ett enda skäl för saken: att det på så sätt kunde bli billigare. Men den betydliga nyttan af en dylik skola måste såsom i statsrådsbetänkandet med kraft framhållas, vara fullgod ersättning för högre omkostnader.

Om skolan skall kunna leva, måste det utvecklas ett lifligt intresse inom densamma. Den skall ej endast taga emot den svagare delen af vår ungdom, utan äfven locka begåfvade ynglingar till sig. Undervisningen bör bli betydligt underlättad, därigenom att uppgiften är klar och begränsad och lärjungen står målet närmare. En mäktig häfstång för läroverkets

lycka är medvetandet om, att de förra generationerna, som genomgått skolan, sedermera haft framgång i lifvet.

Tal. slutade med att framhålla, att vinsten för samhället af ett dylikt läroverk måste blifva betydlig. För själva skolans arbete vore det äfven af vikt, om *staten* gjorde experimentet. Därigenom kunde bredas en viss humanistisk prägel öfver den praktiska undervisningen, d. v. s. humanistisk i mycket vidsträckt bemärkelse; och därmed skulle vinnas, att utbildningen i den praktiska läroanstalten ej blefve alltför ensidigt praktisk. Emellertid hade, slöt tal., allmänheten att visa sitt intresse för saken. I sin mån hade tal. genom sina båda föredrag sökt väcka denna anslutning från allmänheten, som oundgängligen kräfvades för en god utgång. Det vore hög tid, att man komme från de allmänna resonemangen till ett praktiskt försök och alledes orätt att låta det praktiska lifvets adepter lida därpå, att man ej ännu kunde ena sig om hur man ville ordna de för den s. k. högre bildningen grundläggande skolorna.

Ett stort antal lärare och lärarinnor, vetenskapsmän samt ledamöter af riksdagens båda kamrar åhörde föredraget, hvilket såväl som det föregående mottogs med lifligt bifall.

Litteratur

Hufvudräkningskurs för folkskolan af A. G. Wihlander, lärare vid Stockholms folkskolor. Häftet I—IV. Hela tal. Talmrådet 1—100. Stockholm. P. A. Norstedt & Söners förlag. Pris: 10 öre för häfte.

Vid räkneundervisningen är det af största vikt, att hufvudräkning tillbörligen öfvas både för att därigenom lättare kunna införa lärjungarne i ett nytt räknesätt eller i nya slags uppgifter och för denna räkningens stora betydelse i det praktiska lifvet. Under det flera goda läroböcker i skriftlig räkning för folkskolan blifvit utgifna på grundvalen af senaste lärobokskommittés utlåtande, har man i det närmaste varit i saknad af särskild för hufvudräkningens lämpliga bedrivande ordnad exempelsamling. Denna brist har med ofvannämnda kurs blifvit afhjälpt. Den omfattar talmrådet 1—100 och skall kompletteras med ytterligare sex häften, hvilka komma att innehålla uppgifter inom större talområden samt med bråk. Hvarje häfte är beräknadt att kunna medhinnas på en termin och upptager exempel ur alla fyra räknesätten.

Uppgifterna synas vara noga lämpade efter barnens uppfattningsförmåga och äro tagna från för dem bekanta områden samt progressivt ordnade. Genom användande af denna hufvudräkningskurs blir läraren i stånd att låta hufvudräkningen, som säkerligen i många skolor blifvit rätt mycket åsidosatt, komma till sin rätt, i synnerhet om barnen förses med hvar sitt exemplar af kursen, då därigenom både lärarens och lärjungarnes arbete i hög grad underlättas.

C. J. G.

Två planscher för undervisningen i huslig ekonomi, utarbetade af fru *Sofi Nilsson*, hafva nyligen utkommit på C. E. Fritzes förlag. De äro utförda i vackert färgtryck och utmärka sig för stor tydlighet.

Den ena planschen upptager tvenne afbildningar af gädda i 58 centimeters längd. Planschen äsyftar att visa irälfvornas läge, utseende och relativa storlek, saker, som äro af vikt att veta för en husmoder, särskildt vid rensning af fisk.

Den andra planschen innehåller 11 afbildningar öfver parasiter i kött och fläsk. Här visas i stark förstoring muskelgrupp, muskeltrådar, fibrer och kärl; fria muskeltrikiner före inkapslingen och trikin inkapslad i muskelstycket; dynt i olika ställningar samt binnikemask.

Ehuru dessa planscher enkom äro utarbetade för undervisningen i skolkök, lämpa de sig äfven förträffligt vid undervisningen i naturkunnighet i allmänhet.

C. J. G.

Hjälpreda vid begagnandet af läsebok för folkskolan, nionde omarbetade upplagan, jämte ordförteckningar af *A. V. Gunterberg*, seminarieadjunkt. Första delen. Distribuent: Ph. Lindstedts universitetsbokhandel, Lund. Pris 2 kr. 50 öre.

Det arbete, som härmed erbjuder sin tjänst som hjälpreda vid begagnandet af folkskolans läsebok, ter sig vid första påseendet något egendomligt. Vi hinna ej att i dag meddela någon recension af det samma men skola med det snaraste återkomma till det märkliga arbetet.

Illustrerad Handbibel innehållande gamla och nya testamentet med öfver 1,000 illustrationer. 14 häft. Pris 35 öre. C. E. Gernandts förlagsaktiebolag, Stockholm.

Örningar af rev. *Andrew Murray*. Öfvers. fr. engelskan af E. Schwartz. Pris 50 öre. P. Palmquists Aktiebolag, Stockholm.

Hälsans evangelium af dr. E. H. Dewey. Pris: kr. 2,25. P. Palmquists Aktiebolag, Stockholm.

Nya Stockholms-Posten. N:r 1—8. Pris 2,20 pr år.

Melodier till ord ur bibeln för en eller flere röster af *Joel Blomqvist*. I. Pris: 50 öre. Fosterlandsstiftelsens förlagsexpedition, Stockholm.

Afrika och dess upptäcksresor af dr. *Robert Brown*. Pris: 25 öre för häfte. Torsten Hedlunds förlag, Göteborg.

Linnea, illustrerad ungdomstidning, redigerad af *Stina Quint*. N:r 1—24 för 1896. Pris för årgång 3 kr. Utkommer i stort 16-sidigt format 2 gånger i månaden.

Nittonde århundradets krig. 35 o. 36 häft. à 25 öre. Torsten Hedlunds förlag, Göteborg.

P. S.

Sedan inbjudningen i går afton lagts i pressen, ha enligt i dag ankomna svar ytterligare följande förklarar sig villiga att underteckna inbjudningen:

Otto Herlitz
Halla.

J. R. Högberg
Åtorp.

K. Petterson
Västergarn.